

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการสังเคราะห์งานวิจัยกำลังได้รับความนิยม เนื่องจากรายงานการวิจัยมีมากขึ้น การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นวิธีที่จะทำให้ผู้วิจัยได้คำตอบที่เป็นการสรุปจากงานวิจัยหลาย ๆ เล่ม เป็นการหาข้อสรุปของงานวิจัยที่มีปัญหาวิจัยเดียวกันเพื่อให้ได้คำตอบที่กว้างขวางและครอบคลุม วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแยกออกเป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ การสังเคราะห์เชิงปริมาณและการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ(เชิงคุณภาพ) (อุทุมพร จามรมาน, 2531) วิธีการสังเคราะห์ทั้ง 2 วิธีมีจุดดีจุดด้อยต่างกัน โดยที่การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณจะเห็นน้ำหนักความสัมพันธ์ ความเป็นเหตุผล อธิบายออกมาในเชิงตัวเลข ซึ่งจะมีความเป็นปรนัยในการสังเคราะห์ แต่ก็มีจุดด้อยคือ การสังเคราะห์ดังกล่าวละเลยองค์ประกอบของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมของมนุษย์ในส่วนที่เป็นนามธรรม ไม่สนใจและไม่พยายามเข้าใจความหมายของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมมนุษย์ รวมทั้งไม่สนใจหน่วยตัวอย่างที่เป็นกรณีพิเศษซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ลึกซึ้ง ส่วนการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการอธิบายเชิงเนื้อหา สามารถอธิบายสิ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรม อารยธรรมได้ดี แต่ก็มีจุดด้อยเช่นกัน คือเป็นวิธีการที่มีความเป็นอัตนัยสูง วิธีการศึกษาไม่เป็นระบบ ทำให้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยแตกต่างกันตามความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยผู้ทำการสังเคราะห์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการเชิงปริมาณ หรือที่เรียกว่า การวิเคราะห์อภิมานนั้น ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการสืบค้นจากฐานข้อมูล ERIC ที่แสดงให้เห็นว่าการศึกษเกี่ยวกับวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis) มากกว่า 1,500 บทความซึ่งเป็นงานเขียนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 (Glass, 2000) สำหรับการวิเคราะห์อภิมานนั้น ผู้สังเคราะห์จะคัดเลือกเฉพาะงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นงานวิจัยเชิงทดลองหรืองานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ โดยที่ส่วนใหญ่จะเลือกงานวิจัยที่เสนอค่าสถิติที่สามารถแปลงเป็นค่าขนาดอิทธิพลได้ และไม่นำงานวิจัยเชิงคุณภาพมาร่วมในการสังเคราะห์ด้วย ซึ่งการที่ไม่นำงานวิจัยเชิงคุณภาพมาร่วมสังเคราะห์ก็จะทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลที่แท้จริงโดยเฉพาะข้อมูลในเชิงลึกที่จะได้จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ในขณะที่การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ซึ่งมีอยู่หลายวิธี เช่น การสังเคราะห์แบบพรรณนา (narration) และการวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน (meta-ethnography) ซึ่งการสังเคราะห์ลักษณะนี้

สามารถอธิบายในส่วที่เป็นนามธรรมได้ดี สามารถสังเคราะห์งานวิจัยได้ทุกประเภท แต่ผลการสังเคราะห์ที่ได้มีความเป็นอัตนัยสูง และไม่มีสถิติอ้างอิงความถูกต้องของผลการวิจัย

วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ดี จึงควรเป็นวิธีที่สามารถรวมเอาจุดดีของทั้งสองวิธีไว้ด้วยกัน และสามารถลบล้างจุดด้อยที่มีได้ แม้ว่าการวิจัยที่ต้องการสังเคราะห์จะเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ก็ควรจะมีส่วนที่อธิบายเรื่องที่เป็นนามธรรมซึ่งจะทำให้การสังเคราะห์งานวิจัยนั้นให้ความรู้และความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่านงานวิจัยมากขึ้น หรือแม้แต่งานวิจัยเชิงคุณภาพก็น่าจะมีวิธีการเชิงปริมาณหรือการใช้ตัวเลขในการเปรียบเทียบให้ผลการสังเคราะห์มีความเป็นปรนัยมากขึ้น

Snell และ Marsh (2003) ได้เสนอทางเลือกในการสังเคราะห์งานวิจัยแนวใหม่ที่รวมวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณไว้ด้วยกัน เป็นวิธีการสังเคราะห์ที่มีความสะดวกสบาย ง่าย ไม่ซับซ้อน เหมาะสำหรับผู้เริ่มสังเคราะห์งานวิจัยและยังสามารถสังเคราะห์งานวิจัยที่มีจำนวนมากได้ง่าย ซึ่ง Snell และ Marsh เรียกวิธีนี้ว่า “meta-cognitive analysis” หรือ “การวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาภิมาน” วิธีดังกล่าวนี้เกี่ยวกับข้อสรุปของงานวิจัยที่มีทั้งผลลัพธ์ที่มีความแตกต่าง/ไม่แตกต่าง หรือ เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย และทดสอบความสัมพันธ์หรือโอกาสที่จะเกิดโดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ การวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาภิมานนี้สามารถนำไปใช้ในด้าน ศิลปศาสตร์ มานุษยวิทยา วิทยาศาสตร์กายภาพ และทางสังคมศาสตร์ ถือว่าเป็นทางเลือกของการสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์อภิมาน

ในช่วงที่ประเทศกำลังเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับมาตรฐานการครองชีพของคนทั้งหมด การศึกษาได้ถูกให้ความหมายในฐานะเครื่องมือที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว สถานศึกษาจึงมีบทบาทนำ ในการสร้างกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน นับตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ โดยรัฐได้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการสถานศึกษาให้เอื้อต่อแนวคิดนี้ ในช่วงที่ผ่านมา การจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างทางการศึกษาที่รวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ไม่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน ประกอบกับกระแสกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นได้ก่อตัวและแรงขึ้นเป็นลำดับ การเรียกร้องให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการศึกษาจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง หลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมดังกล่าวจึงได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจังทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ยิ่งไปกว่านั้นชุมชนยังถูกคาดหวังให้เข้ามามีส่วนรับผิดชอบและรับภาระในการจัดการศึกษาร่วมกับรัฐและเอกชน (วิจิต นันทสุวรรณและ จำนง แรกพินิจ, 2541)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ให้นักคิด ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งจัดการศึกษาได้ตามความพร้อม การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหรือทิศทางของหลักสูตรแกนกลาง (จรัญญา เวสสุวรรณ, 2545) ซึ่งสามารถแยกได้ตามสาระสำคัญ คือ ในด้านแนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนและชุมชนมีการประสานความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24 (6)) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ รวมทั้งวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (มาตรา 29) ในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา กำหนดให้องค์กรชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 38 วรรคสอง) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 40) ซึ่งจะรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากกระทรวงใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) ในด้านการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 57) ระดมทรัพยากรและการลงทุนจากชุมชนมาใช้จัดการศึกษา (มาตรา 58) โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น (มาตรา 58 (2)) ดังนั้นจะเห็นว่าชุมชน ท้องถิ่น มีความสำคัญกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนตอบสนองกับท้องถิ่นได้ นอกจากนั้นโรงเรียนก็เป็นสถาบันที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนเช่นกัน โดยพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง (กรมสามัญศึกษา, 2542)

การศึกษาปัจจัยที่จะส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกันมากขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การเรียนรู้มีคุณค่ามากขึ้น ทำให้โรงเรียนและชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน และเนื่องจากการศึกษามีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนได้รับความสนใจจากผู้วิจัยหลายท่าน จึงทำให้มีงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนจำนวนมาก และข้อค้นพบที่ได้นั้นมีทั้งที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน ดังนั้นการนำงานวิจัยเหล่านี้มาสังเคราะห์จึง

เป็นวิธีการที่จะได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือเพราะได้จากงานวิจัยที่มีความหลากหลาย นอกจากนั้นงานวิจัยที่พบมีทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่มีวิธีการได้มาของข้อมูลที่ต่างกัน การนำงานวิจัยทั้งสองประเภทมาสังเคราะห์รวมกันน่าจะได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์มากขึ้น เพราะได้เห็นลักษณะของข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน และมีความหลากหลาย สำหรับวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยในลักษณะนี้ ควรเป็นวิธีที่สามารถสังเคราะห์ได้ทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ และควรเป็นวิธีสังเคราะห์ที่มีความเป็นปรนัย รวมทั้งสามารถอธิบายในส่วนที่เป็นนามธรรมได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์งานวิจัยด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ในด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน โดยเลือกใช้วิธีการสังเคราะห์ที่เหมาะสม ให้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้สาระเกี่ยวกับวิธีการวิจัยที่เกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยโดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดของ Snell และ Marsh ที่เรียกว่า "meta-cognitive analysis" มาใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและมีความหลากหลาย รวมทั้งการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์อภิมาน (meta-analysis)

คำถามวิจัย

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน
2. คุณลักษณะใดของงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน
3. ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้วิธีการสังเคราะห์ต่างกันคือ การวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิมานจะให้ผลการสังเคราะห์แตกต่างหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนกับคุณลักษณะงานวิจัย
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้การวิเคราะห์อภิมานและการวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิมาน

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 ถึง พ.ศ. 2547 สาเหตุที่เลือกงานวิจัยในช่วงดังกล่าว เพราะ ในช่วงระยะเวลานี้มีผู้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนเป็นจำนวนมาก และยังเป็นช่วงที่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เกิดขึ้น

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ครั้งนี้มีจำนวน 35 เรื่อง แบ่งเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ 11 เรื่อง และงานวิจัยเชิงปริมาณ 24 เรื่อง ซึ่งจะใช้การวิเคราะห์ 2 วิธีคือ การวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิमान (meta-cognitive analysis) และการวิเคราะห์อภิमान (meta-analysis) ซึ่งวิธีวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิमानจะใช้สังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงปริมาณ และสังเคราะห์รวมกันทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับการวิเคราะห์อภิमानจะใช้สังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น ซึ่งการวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิमानเป็นวิธีการสังเคราะห์ที่ประยุกต์มาจากแนวคิดของ Snell และ Marsh (2003) ซึ่งเป็นวิธีสังเคราะห์ที่ประกอบด้วยวิธีการสังเคราะห์ด้วยวิธีเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังจะสังเคราะห์ทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน เนื่องจากประเด็นดังกล่าวมีการศึกษาทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ รวมถึงประเด็นนี้สามารถหาดัชนีมาตรฐานจากงานวิจัยเชิงปริมาณได้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถเปรียบเทียบผลการสังเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง วิธีการศึกษาตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อตอบปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาวิจัยนั้น ๆ มาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการ

การวิเคราะห์อภิमान หมายถึง การวิจัยเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาปัญหาเดียวกัน ให้ได้ข้อสรุปที่กว้างขวางลุ่มลึกกว่าผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาอภิमान หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้ทั้งวิธีการสังเคราะห์เชิงคุณภาพและวิธีการสังเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่มีปัญหาวิจัยเดียวกัน โดยเบื้องต้นจะใช้วิธีการสังเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อสรุปข้อค้นพบจากงานวิจัยแต่ละ

เล่มจากนั้นนำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ เป็นวิธีการที่จะได้ข้อค้นพบทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งจะมีความเป็นปรนัยมากขึ้นจากการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ และมีส่วนที่อธิบายในเรื่องที่เป็นนามธรรมนอกเหนือจากการสังเคราะห์เชิงปริมาณแบบเดิม โดยการสังเคราะห์เบื้องต้นจะใช้วิธีการสังเคราะห์ด้วยวิธีเชิงคุณภาพตามด้วยการสังเคราะห์ด้วยวิธีเชิงปริมาณ สำหรับการสังเคราะห์ด้วยวิธีเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิमान งานวิจัยเชิงปริมาณใช้การสังเคราะห์แบบพรรณนา สำหรับการสังเคราะห์ด้วยวิธีเชิงปริมาณงานวิจัยทั้งสองประเภทจะใช้การทดสอบไค-สแควร์ โดยที่

การวิจัยชาติพันธุ์วรรณาอภิमान หมายถึง ระเบียบวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพที่นำเอาข้อค้นพบของงานวิจัยแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามาสังเคราะห์ทำการแปลความเทียบกลับไปกลับมา การแปลความเชิงหักล้างและการแปลความเพื่อเสนอประเด็นการโต้แย้ง

การสังเคราะห์แบบพรรณนา หมายถึง การอ่านรายงานการวิจัยแล้วนำมาสรุปเข้าด้วยกัน โดยวิธีการสังเคราะห์ให้หลักการสรุปย่อรายงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง

การสังเคราะห์เชิงปริมาณ หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตัวเลขหรือค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย

การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ หมายถึง การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ โดยการอ่านรายงานการวิจัยแล้วนำมาสรุปเข้าด้วยกัน

งานวิจัยเชิงปริมาณ หมายถึง งานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

งานวิจัยเชิงคุณภาพ หมายถึง งานวิจัยที่มีได้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเป็นศูนย์กลางในการวิเคราะห์ผลการวิจัยทั้งเรื่อง แต่สามารถใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลบางส่วนได้ เน้นการสร้างแนวคิด การตีความข้อมูลเชิงลึก

การมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การที่บุคคลในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไปหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้มีกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน หรือ การที่บุคคลากรในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน ได้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างน้อยด้านใดด้านหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ด้านการค้นหาค้นหา การสำรวจปัญหา คือ การมีส่วนร่วมค้นหาค้นหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

2. ด้านการวางแผนดำเนินการ คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางในการดำเนินงาน และกำหนดทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

3. ด้านการปฏิบัติการ คือ การมีส่วนร่วมทำประโยชน์ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านแรงงานหรือโดยการบริหารและประสานงานตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นต้น

4. ด้านการลงทุน ทรัพยากร คือ การมีส่วนร่วมทำประโยชน์ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์

5. ด้านการรับผลประโยชน์ คือ การร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือประโยชน์ส่วนบุคคล

6. ด้านการติดตามและการประเมิน คือ การวัดผลการดำเนินงาน การทำกิจกรรมร่วมกันของโรงเรียนกับชุมชนตั้งแต่ต้น เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข และกลับไปดำเนินการในขั้นตอนแรก คือการค้นหาปัญหา การสำรวจปัญหาอีกครั้ง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การจัดกระทำวิธีการ รูปแบบ หรือสิ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์และเกิดการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนโดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ สภาพทั่วไปของชุมชน ผู้นำชุมชน และคุณลักษณะของบุคคลในชุมชน

2. ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะของโรงเรียน การปฏิบัติงานของโรงเรียน และลักษณะของบุคลากรในโรงเรียน

3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ โครงการของรัฐ สภาพเศรษฐกิจ สภาพการเมืองการปกครอง สังคมวัฒนธรรม และเทคโนโลยี

คุณลักษณะงานวิจัย หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรายงานการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านวิธีวิทยาการวิจัย ด้านเนื้อหาสาระของงาน และด้านคุณภาพงานวิจัย ซึ่งบันทึกด้วยแบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย จำนวน 31 ข้อ

ข้อมูลด้านการพิมพ์และผู้วิจัย หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์งานวิจัยและลักษณะของผู้วิจัย ได้แก่ ปีที่ผลิต จำนวนหน้าทั้งหมด จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก สถาบันที่ผลิต คณะที่ผลิต สาขาวิชา เพศของผู้วิจัย ประเภทของงานวิจัย และทุนสนับสนุนการวิจัย

ข้อมูลด้านวิธีวิทยาการวิจัย หมายถึง ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐาน ภูมิภาคที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล สังกัดที่ศึกษา แบบแผนการวิจัย เครื่องมือ และการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงาน หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน

ข้อมูลด้านคุณภาพงานวิจัย หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินคุณภาพงานวิจัย ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย การกำหนดกรอบความคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำเสนอรายงานการวิจัย ซึ่งประเมินด้วยแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ในลักษณะมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ โดยที่แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพมีจำนวน 27 ข้อและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณมี 28 ข้อ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หมายถึง ค่าดัชนีมาตรฐานที่ได้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน กับระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน โดยประมาณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จากค่าสถิติที่เสนอไว้ในรายงานวิจัย

ความถี่ หมายถึง ความถี่ของผลการวิจัย โดยแบ่งเป็นผลที่เป็นปัจจัยและไม่เป็นปัจจัย สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ พิจารณาจาก ความคิดเห็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ พิจารณาจากการทดสอบสมมติฐานที่มีนัยสำคัญและไม่มีความนัยสำคัญ

ระดับการมีส่วนร่วม หมายถึง ระดับการปฏิบัติ การมีบทบาทด้านการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กรในชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งงานวิจัยแต่ละเล่มวัดออกมาในรูปของ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เห็นลักษณะของงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2530 ถึงปี พ.ศ. 2547
2. ผลการวิจัยจะได้ฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลสำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ทำให้ทราบถึงสถานภาพและทิศทางการวิจัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต

3. เป็นแนวทางให้โรงเรียนกับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกันมากขึ้นเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกันโดยปฏิบัติตามข้อค้นพบจากการเปรียบเทียบดัชนีมาตรฐาน และจากการทดสอบสัดส่วนของงานวิจัย

4. ได้เห็นคุณลักษณะงานวิจัยที่ทำให้ค่าดัชนีมาตรฐานและการทดสอบสัดส่วนของงานวิจัยแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ทราบเหตุผลบางประการที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน

5. ได้ผลการสังเคราะห์ที่มีความครอบคลุม เพราะงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ

6. เป็นการนำเสนอวิธีวิทยาการวิจัยเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เรียกว่า การวิเคราะห์กระบวนการทางปัญญาภิมาน ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ที่ประยุกต์มาจากแนวความคิดของ Snell และ Marsh ซึ่งเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแนวใหม่ที่ผสมผสานทั้งวิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพเข้าด้วยกัน ทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลัดจุดอ่อนของแต่ละวิธี โดยเฉพาะสามารถสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพให้มีความน่าเชื่อถือ และมีสถิติอ้างอิง